

нята минута на царствуването си, той билъ увѣренъ, че Франция не може и никога нѣма да стане республика. Значи, да се отказва отъ престолътъ, значило би, да открива пътъ на принципове — емигранти. Въобще може да се каже едно: ако Лудвигъ XVI е билъ способенъ да се откаже отъ престолътъ, т. е. ако той знаелъ дълбочината и обширността на революционното движение, ако той предвиделъ какъ - тя ще се разиграе, ако би той като разбиралъ и предвиждалъ всичко това, мажаль да постъпва твърдо и рѣшително, то много по рано отъ 1789 год., той би намѣрилъ и поддържалъ челоуци като Тюрго, и по миренъ начинъ би захваналъ необходимите реформи, осторожно, послѣдователно, но безъ отстъпка на старината, и безъ страхъ, предъ новите идеи. Реформата била необходима и неизбѣжна, по самъ Лудвигъ, по особеноститѣ на характерътъ си и по уметвенното си развитие, можаль да се присѣдини къмъ една или друга страна; ако би той се присѣдинилъ къмъ партията на бѣдѣцето, вмѣсто — къмъ партията на миналото, тогава личната му сѣдба въ много отношения би се измѣнила, и външната форма на французската революция, сѣщо тъй би претърпѣла много измѣнения, но дѣйствителните резултати на всичкото движение би се оказали съвършено такива, каквито ги видиме сега. Читателътъ вѣроятно знае вече, че въ този случай, *дѣйствителни резултати азъ наричамъ економическите и социалните преобразования.*

По отношенията си къмъ масата на народътъ, националното събрание отъ рано било